

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Л.А. Чуйкіна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ
МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ
для здобувачів освіти
освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
*спеціальності 012 дошкільна освіта***

Затверджено
методичною радою ВСП ЕПФК ЗНУ
Протокол № 1 від 07.09.2023

Запоріжжя
2023

УДК 373.2.016:51-0.28.31(076.5)

4-87

ЧУЙКІНА Л.А. Методичні рекомендації до виконання завдань практичних занять з навчальної дисципліни «Методики формування елементарних математичних уявлень» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 012 дошкільна освіта/Л.А. Чуйкіна - Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 8 с.

Розглянуто та рекомендовано на засіданні циклової комісії початкова та дошкільна освіта

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Голова ЦК Тимошенко Ю.Ю.

Посібник містить методичні рекомендації з виконання завдань до практичних занять з навчальної дисципліни «Методика формування елементарних математичних уявлень» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 012 дошкільна освіта.

ПЕРЕДМОВА

Ефективний спосіб реалізації внутрішньої диференціації навчання – застосування в освітньому процесі різнорівневих завдань. Про це пишуть А. Кірсанов, І. Осмолівська, П. Сікорський, О. Корсакова (опираючись на публікації таких авторів як В. Буряк, Т. Вишпівська, В. Забранський, І. Павленко, П. Сисецький, М. Федотова).

На думку Ольги Корсакової, зростання складності завдань можливе завдяки переходу від репродуктивного рівня до творчого. Науковець уточнює, що для перетворювальнотворчих завдань характерні такі види:

«1) на творче відтворення»; 2) конструктивні завдання; 3) творчі – проблемні й такі, що передбачають створення оригінального творчого продукту» [1, с. 21].

Дражниця С.А., Дражниця С.А., Дудар О.А. пропонують класифікувати диференційовані завдання таким чином [2]: - залежно від обсягу інформації,

– навчальний матеріал вивчають поглиблено, достатньо, або коли здобувач освіти засвоює лише мінімально необхідне;

- від різного рівня допомоги вчителя,

– допомога надається епізодично, постійно або здобувач освіти працює самостійно;

- за пізнавальною самостійністю,

– характеризується різноплановістю міри допомоги педагога (у той час як операційно-змістовий аспект однотипний);

- «за рівнем використання алгоритму»,

– три варіанти, які містять лише умову завдання (варіант 1), умову та алгоритм виконання (варіант 2),

умову, алгоритм здійснення навчальної діяльності і дидактичний матеріал (варіант 3);

- за темпом навчання, – навчання здійснюється з випередженням, адекватно, з відставанням);

- відповідно до «обсягу розв'язання», – варіантами є повним або частковий обсяг;

- за рівнями засвоєння навчального матеріалу,

– засвоєння може бути «копіювальне, алгоритмічне, евристичне, пошукове» [2, с. 181];

- за операційним вмістом,

– опрацювання однакового обсягу інформації з використанням різної кількості операцій. Утім, з приводу деяких позицій, уміщеної вище класифікації виникають сумніви. Наприклад, чи варто до різнорівневості завдань відносити темп вивчення?

. На нашу думку, розглядаючи питання різнорівневості практичних завдань доцільно брати до уваги такі критерії:

• обсяг навчальної інформації (може бути різним);

• варіант 1 складність виконання (завдання репродуктивного характеру, імітаційного, пошукового, конструктивного, творчого);

варіант 2 – формулювання завдання і зразок виконання, детальна інструкція самостійний пошук інформаційних джерел [4].

Виконання завдань з практичних занять з навчальної дисципліни «Методика формування елементарних математичних уявлень» передбачає виконання здобувачами освіти різнорівневих завдань. Рівень складності за вибором здобувача освіти.

Критерії оцінювання I рівня складності завдань полягає у самостійному складанні конспектів занять з дітьми відповідно до вимог, доборі математичних вправ, завдань, дидактичних ігор для взаємозв'язку сенсорно-пізнавального, логіко-математичного, створює презентації ;показує обізнаність із змістом, метою та завданнями навчання програм з дошкільної освіти дітей дошкільного віку.

Критерії оцінювання II рівня складності завдань: полягає у самостійному складанні конспектів занять з дітьми відповідно до вимог, доборі математичних вправ, завдань, дидактичних ігор для взаємозв'язку сенсорно-пізнавального, логіко-математичного, презентує; показує вміння використовувати під час задач додаткову інформацію, неординарний підхід до виконання завдань ;доступність, емоційність, виразність використаних мовленнєвих засобів; підбір і оформлення наочності, її відповідність педагогічним та гігієнічним вимогам. показує обізнаність із змістом, метою та завданнями навчання програм з дошкільної освіти дітей дошкільного віку.

Наприклад: вимоги до оформлення завдання : доцільність дидактичного матеріалу з точки зору забезпечення пізнавальної активності та достатнього розумового навантаження:

- назва гри;
- мета;
- обладнання;
- хід проведення

Кожне практичне заняття максимально оцінюються у 2 бали :

2 -бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав усі завдання, виявив творчій підхід до їх виконання; під час презентації аргументував свою відповідь, наводив приклади, виявив навички взаємодії з аудиторією.

1- бал отримує студент, який має зауваження щодо виконання завдань або виконав правильно 50% завдань; під час презентації мав певні труднощі.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання. У таких випадках студенту надається можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття.

Різнорівневі завдання ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичного заняття	Завдання I рівня складності	Завдання II рівня складності	Посібники
1.	Організація занять з формування елементарних математичних уявлень у дошкільників.	Створити презентацію до питань теми «Види занять за особливостями поєднання і використання методів, прийомів і засобів навчання. Структурні компоненти інтегрованого заняття стор 49-53	Дайте характеристику інтерактивним методам навчання. Проілюструйте самостійно дібраними прикладами виконаними на дошці Jamboard стор 53- 57/ <i>Завдання на взаємне оцінювання знань, що здійснюється на дистанційній формі навчання стосовно один одного;</i>	Березовська Людмила Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. Івано Франківськ : НАІР, 2022. 252 с.
2.	Дидактичне оснащення занять з математики	Скласти картотеку посібників, що сприяють логіко- математичному розвитку.	Під час практики познайомитись з наочним матеріалом щодо забезпечення логіко-математичного розвитку дітей своєї групи, охарактеризувати його. (види, відповідність педагогічним та гігієнічним вимогам, місце збереження). Скласти картотеку посібників, що сприяють логіко- математичному розвитку.	
3.	Дидактичні ігри математичного змісту	Скласти конспект дидактичної гри (розділ математики та вікова група на вибір студента	Скласти конспект дидактичної гри (розділ математики та вікова група на вибір студента) Виготовити наочний матеріал до гри Провести дидактичну гру відповідно до вимог.	
4.	Формування уявлень про кількість у дітей раннього та молодшого дошкільного віку.	Виготовити наочність для порівняння множин (дві групи множин по 10 елементів).	Підбір художнього слова присвяченого цифрам. Скласти казку про цифри. Виготовити та презентувати наочність до неї.	Нікітченко С. Проста геометрія з паличками Кюзенера // Палітра педагога, 2013. - № 1 стор. 16-17 Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами/ Авт. – упор. О.О. Яловська. – Тернопіль: Мандрівець, 2010.
5.	Формування уявлень про кількість у дітей середнього дошкільного віку	Познайомитись з математичним посібником «Палочки Х.Кюзенера» (законспектувати опис, виготовити площиний варіант паличок).	Познайомитись з математичним посібником «Палочки Х.Кюзенера» (законспектувати опис, виготовити площиний варіант паличок). Дібрати вправи з паличками Х	Зайцева Л. Дошкільнятам про числа і цифри // Дошкільнє виховання 2013 № 12 стор. 10 – 13) Математична скарбничка

			Кюзенера.Презентувати проведення 2-3 вправ	
6.	Розвиток лічильної діяльності у дітей старшої групи	Скласти картотеку дидактичних ігор на розвиток лічильної діяльності в різних вікових групах. Скласти різні типи арифметичних задач. Дібрати відео-заняття з лічильної діяльності.	Скласти картотеку дидактичних ігор на розвиток лічильної діяльності в різних вікових групах. презентувати її в проведенні фрагменту заняття з лічильної діяльності Скласти варіанти різних типів арифметичних задач (по 5 на кожний тип) , виготовити наочність (по 1 до кожного типу) презентувати її в проведенні фрагменту заняття з лічильної діяльності. Познайомитись з поглядом авторів статті на компетентнісний підхід до питання навчання розв'язування математичних задач	Lego Foundation Елементи для інтегрованого заняття про кількість,лічильну діяльність/ 1/https://drive.google.com/file/d/1cNHWRSPoU9rMRDzGMRhjf0-xmn08xBAI/view?fbclid=IwAR2-2/https://drive.google.com/file/d/1-J5XXjSFGu4sxl4O2btQJ4t-alvUTEH/view?fbclid=IwAR0fAMf4YeiJwTuy0bmpjBgHVdRMu78NbxQal4A9Dorgd2cB67-TrHE-ZY Баглаєва Н. Обчислювальна діяльність дошкільнят // Палітра педагога.- 2001.- № 3.- С. 10-13. Бородата Л. Кмітливі математики // Дошкільне виховання. - 1991.- № 9.- С. 6-7). Веселі задачки для дошкільнят / Упорядник О.О.Яловська.- Тернопіль, 2000 К.Щербаківа, Л.Зайцева «Розв'язування математичних задач: компетентнісний підхід // Дошкільне виховання. - 2007.- № 11; 2008.- № 4.
7.	Формування уявлень про величину предметів у дітей молодшого дошкільного віку	Підбір дидактичних ігор, вправ, виготовлення наочності до однієї з ігор або вправи		Мацюк Л.Г., Крушинська В.Д. Дидактичні ігри в дитячому садку.- К., 1992 Картотека ігор для математичної скарбнички
8.	Формування уявлень про величину, навчання вимірювання дітей старшого дошкільного віку	Опрацювати посібник (Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі.- К., 2002. Розділ «Елементи народної математики в дошкільному закладі») презентувати тему	Скласти конспект математичної розваги для дітей старшого дошкільного віку з використанням елементів народної математики.	Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі.- К., 2002
10.	Формування уявлень про геометричні фігури в старшому дошкільному віці	Виготовити зразки демонстраційних геометричних фігур (круг, квадрат, трикутник, прямокутник, ромб, овал, трапеція) Підбір художнього слова про геометричні фігури	Познайомитись з математичним посібником «Блоки Дьєнеша» (законспектувати опис, виготовити сигнальні картки та варіантами ігор на основі використання даного посібника («Мурашки», «Правила руху», «Заповни пусті клітини», «Дерево», «Вирощування дерева»)).	Lego Foundation Елементи для гри-заняття https://drive.google.com/file/d/1efcwMf4HmB0tZqznUchPXmeBcDYRTHWr/view?fbclid=IwAR0pr9u9xwrHStdPaZdsQkZdillytHWDwi_rICDpYRVOchFjvag6j0C99PaY Математична скарбничка
11.	Формування уявлень про простір у дітей молодшого та середнього дошкільного віку	Виготовити гру - лабіринт для 5-го року життя	Виготовити гру - лабіринт для 5-го року життя	Lego Foundation Елементи для гри-заняття https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2022/04/01/LEGO/8-Paperovi.peretvorenya.01.04.22.pdf

12.	Формування уявлень про простір у дітей старшого дошкільного віку	Дібрати ігри заняття з формування уявлень про простір. Скласти варіант завдання для графічного диктанту Скласти покрокову словесну інструкцію, дотримуючись якої дитина відтворить силует, намальований Вами.	Виготовити схему – маршрут. Підібрати повсякденні навчальні ситуації, які можна використати з дітьми дошкільного віку з метою формування просторових уявлень. Скласти варіант завдання для графічного диктанту Скласти покрокову словесну інструкцію, дотримуючись якої дитина відтворить силует, намальований Вами.	Презентація під час практичного заняття
13.	Формування уявлень про час у дітей молодшого та середнього дошкільного віку	Підбір висловів народної мудрості про час. Дібрати ігрові вправи	Підбір висловів народної мудрості про час. Виготовити модель доби для дітей середнього дошкільного віку.	Математична скарбничка
14.	Формування уявлень про час у дітей старшого дошкільного віку	Виготовити модель тижня для дітей старшого дошкільного віку.	Виготовити модель тижня для дітей старшого дошкільного віку. Скласти кросворд.	LearningApp https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjm49Gi7tuCAxXES_EDHX1yDt8QFnoECAoQAQ&url=http%3A%2F%2Finternet-servisi.blogspot.com%2Fp%2Flearning-pps.html&usq=AOvVaw2YPy6wvSgsn9xEypHSoftX&opi=89978449 Математична скарбничка
15.	Наступність у роботі ЗДО та НУШ з ФЕМУ	Скласти логічну схему зв'язку МФЕМУ з іншими методиками. Зробити порівняльний аналіз програмових завдань щодо формування математичних уявлень відповідно до діючих програм (1 клас НУШ та старша група ЗДО).	Скласти логічну схему зв'язку МФЕМУ з іншими методиками. Зробити порівняльний аналіз програмових завдань щодо формування математичних уявлень відповідно до діючих програм (1 клас НУШ та старша група ЗДО).	1. Типова програми Савченко О.Я НУШ 1 клас Програма розвитку Я у Світі https://mon.gov.ua/storage/app/media/program-y-rozvytku-ditey/programma-ya-y-sviti.pdf Робота в групах
16.	Математичний розвиток дитини в сім'ї	Підготувати консультацію для батьків на такі теми «Математика на кухні», «Математика в природі», «Математика на прогулянці». (тема –	Підготувати консультацію для батьків на такі теми «Математика на кухні», «Математика в природі», «Математика на прогулянці».	Математична скарбничка

Список використаних джерел:

1. Дидактичні засади диференціації навчання в основній школі : монографія / [авт. кол. : В. І. Кизенко, Г. О. Васьківська, С. П. Бондар й ін.] ; за наук. ред. В.І. Кизенка. К. : Педагогічна думка, 2012. 216 с.
2. Дrajниця С.А., Дrajниця С.А., Дудар О.А. Диференціація навчання: актуальні проблеми та пріоритетні шляхи реалізації в освітньому просторі ВНЗ. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2010. № 2. С. 178-183.
3. Савченко О. Я. Українська мова та читання : Підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2-х частинах) : Частина 2. К. : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.
4. Шевчук Л. М. Різномірні завдання. 2 клас. До підручника О. Я. Савченко «Українська мова та читання. Частина 2». Харків: АССА, 2021. 48